

Hol tart most a kukorica az érésben?

2023. 09. 11.

Összeállította: dr. Szieberth Dénes

További kérdések: Hol és mikor vetették? Melyik hibridről van szó?

A kísérletkehez vezető úton átutazva Fejért, Tolnát, Baranyát és érintve Somogy keleti részét, változatos, de nem meglepő látványban volt részem. Mindenütt mutatkoztak az érés jelei, helyenként leszáradt állományok is láthatók voltak. Dél-Baranyában néhány kombájn is dolgozott már a kukoricaföldeken. A keleti országrészben látott kukoricák szinte mind leszáradt állapotban voltak.

Áttekintve a bolyi, dalmandi (szeptember 8), hajdúböszörményi (szeptember 12. Top20 kísérleteket és az elérhető időjárás térképeket, néhány kérdésre már tudunk megközelítő választ adni!

Az időjárás hatására az OMSz (met.hu) Agrometeorológia térképeiről jól következtethetünk. (Az OMSz Kukorica növekedési foknap térkép április 1-én indul, ezért a vetésig eltelt idő hőösszegét az adott helyen ki kell vonni. Az áprilisi levonás a vetésidő függvényében április végéig 30 – 50 °C-t tehet ki. Dalmandon a május 7-i vetést figyelembe véve az eltérés 50 °C, míg Bólyban a május 10-i vetés figyelembevételével 30 °C.) A hűvös áprilisra tekintettel megjegyezhetjük, hogy nem sokat tett hozzá a kukorica tenyészidejéhez - Vagy mégis? Ezt a kérdést az elemzés egy későbbi pontja érinti.

Hajdúböszörményben és Dalmandon a vetés május 7-én, míg Bólyban május 10-én történt. E tekintetben tehát nem nagy az eltérés. Bólyban 5 kísérlet kapott helyet – (normál = átlagosan 67000 növényre tervezve, 55-, 65-, 75- és 85 ezer tervezett tő/ha), míg a másik két helyen a „normál” tőszámra tervezett vetőmag felhasználással. A „normál” vetőmag mennyiséggel vetett kísérletek között tehát nem lehet nagy az állapot szerinti különbség a vetésidő tekintetében. Mindegyik kísérleti hely sík területen kapott helyet, Dalmandon 150, Bólyban 140, Hajdúböszörményben 100 m tengerszint feletti magasságban. A talajok természetési alkalmasságában jelentős eltérés nincs.

Bólyban megállapítható volt, hogy a parcellák, így a hibridek zöme még asszimilált (a kísérlet átlagos NDVI értéke szeptember 8-án 0,62, szeptember 11-én 0,56), a középérésűeknél a tejszín jellemzően a szemek felénél, 2/3-ánál járt, míg a koraiak esetében inkább a 2/3-ad – 3/4 -ed volt a jellemző. Egyes hibrideknél a teljes berakódáshoz közeli volt az állapot. Az állománysűrűség növekedésével feltűnő volt a dőlés erősödése, de az érettségben is előrébb tartottak a hibridek.

A dalmandi Top20 kísérlet szemmel láthatóan hátrébb tartott az érésben (átlagos NDVI érték 0,66) – kevesebb aktív foknapot gyűjtött. Az állomány viszont magasabb, a termés-ígéret nagyobb, mint Bólyban és Hajdúböszörményben. A hibridek között a tipikus fajtabélyegektől (levél- és csőállás,

színárnyalat, csőkocsány hossz, antociánosság) eltekintve alig volt észrevehető különbség. A növények igen magasra nőttek, a csőmagasság arányos volt.

A hajdúböszörményi kísérlet tart legelőrébb az érésben, szeptember 12-én már csak a középérésűek között voltak olyan növények, amelyeken látható volt még zöld levél. NDVI értéke szeptember 11-én 0,28 (!) volt, gyakorlatilag nem számít zöld felületnek. Itt volt a legmagasabb a növényzet, s a csövek is a legmagasabban helyezkedtek el (vállmagasság = 155 – 160 cm - felett).

Viharkár leginkább a bólyi kísérletet érintette. Ott, ha megkésik a betakarítás, hibridtől függően elveszhet néhány cső, de általános gondot akkor sem okoz. Hajdúböszörményben szintén volt valamelyes (korai) dőlés, de a növények felegyenesedtek. A dalmadi kísérlet ebből a szempontból érintetlennek mutatkozik.

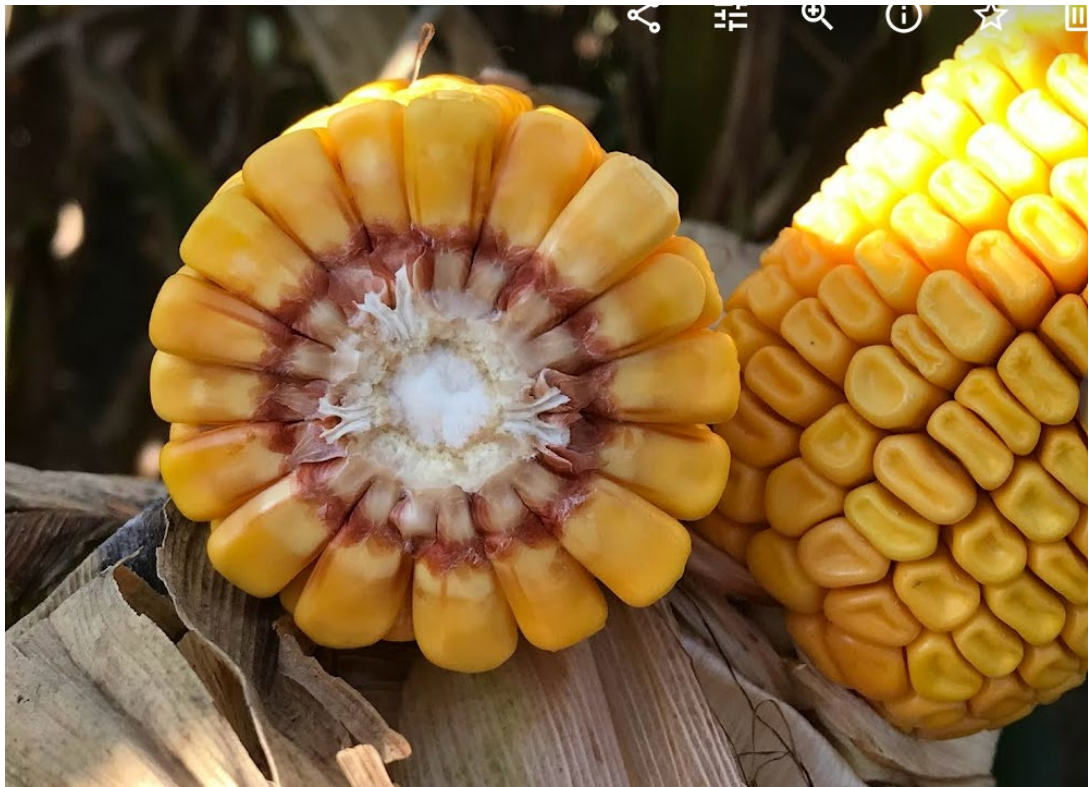
Egyéb elemi, rovar- vagy vadkár egyik kísérletben sem mutatkozott, gombával fertőzött csövet is csak elvétve lehetett találni – főként Bólyban.

. A hőség hatására bekövetkezett rendkívül gyors zöldfelület veszteség az asszimiláták további akkumulációját leállította. A termés alakulása szempontjából kérdés, hogy mekkora mobilizálási különbségek adódnak a hibridekben a vegetatív növényi részekből.

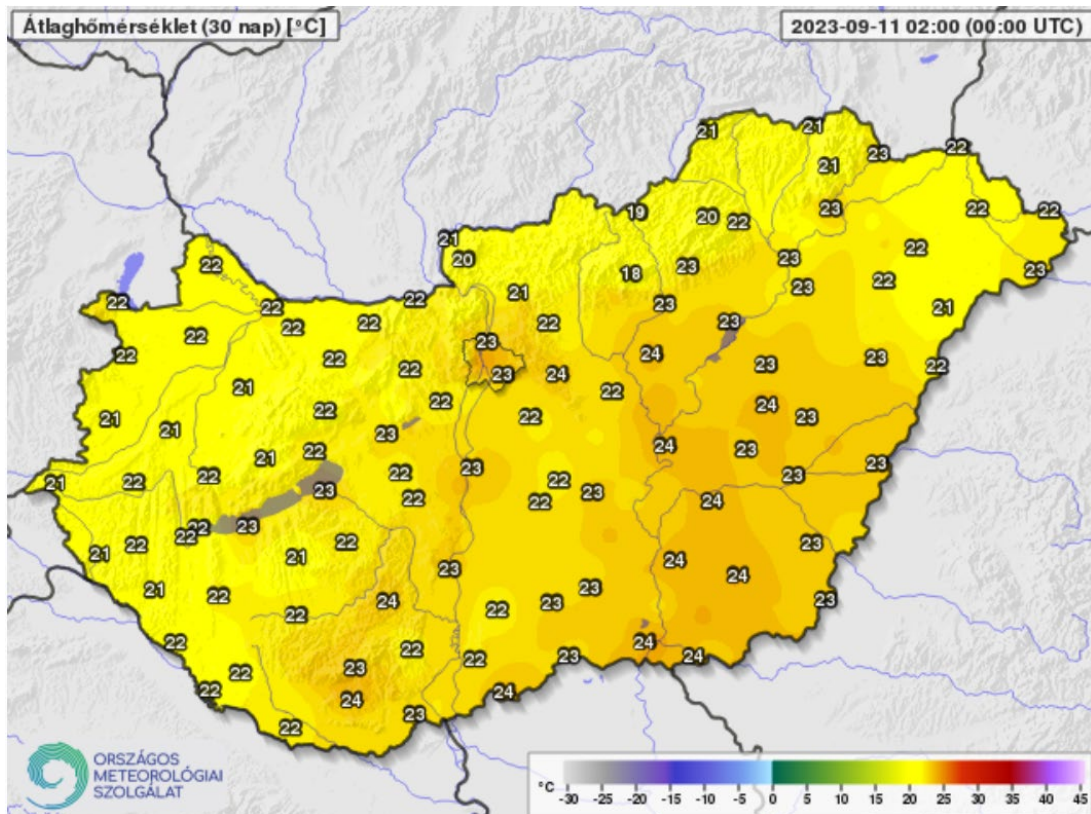
A vetésidő befolyása annyiban érezhető, hogy a korábbi vetésű állományok elveszíthették a vetésidőből származó, a hosszabb tenyészidőben rejlő előnyüket. Ez abból eredeztethető, hogy a lassúbb kelés és kezdeti fejlődés nem vezetett felhalmozási előnyökhöz, viszont az augusztusi hőség a szemfejlődés legintenzívebb szakaszában érte őket. A gyors leszáradás nem engedte a vegetatív részekben felhalmozott asszimiláták cső irányú mobilizálását, így a várható ezerszem tömeg, vele a várható termés is kisebb lehet. Gazdasági előny a korábbi betakaríthatóságból és kisebb szárítási költségből származhat.

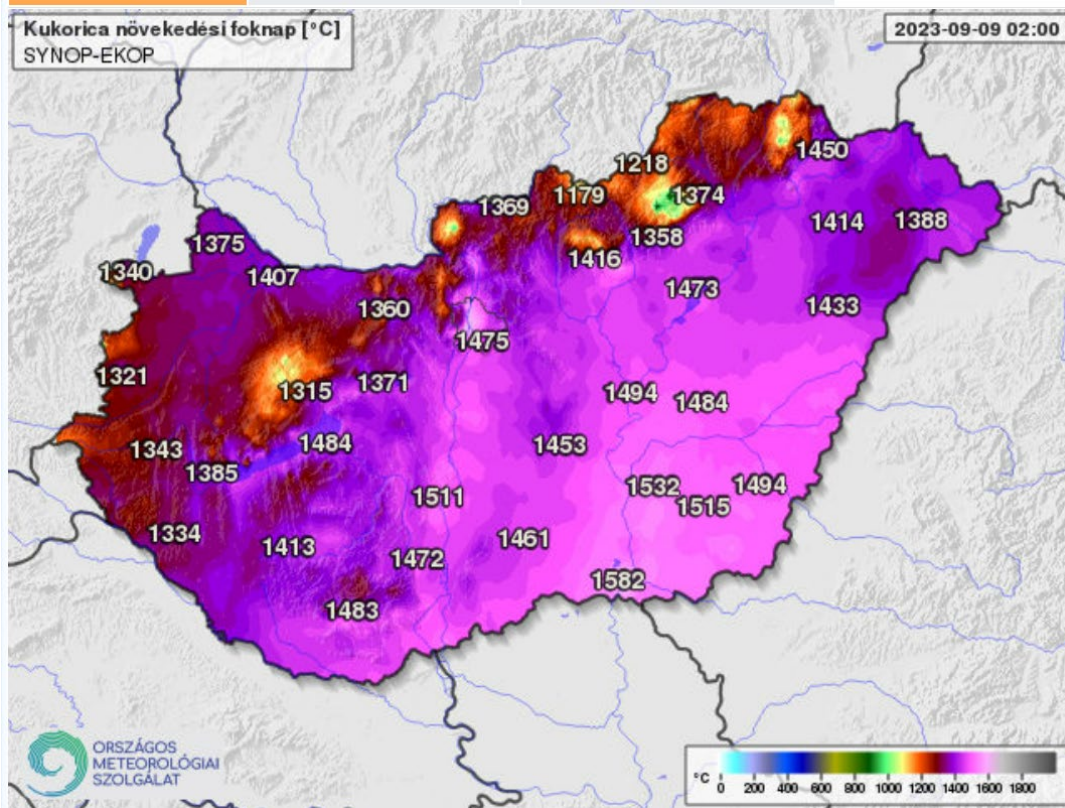
1. ábra: Egy fertőzött szem körül kialakult fuzáriumos gombafertőződés a csutkán keresztül.

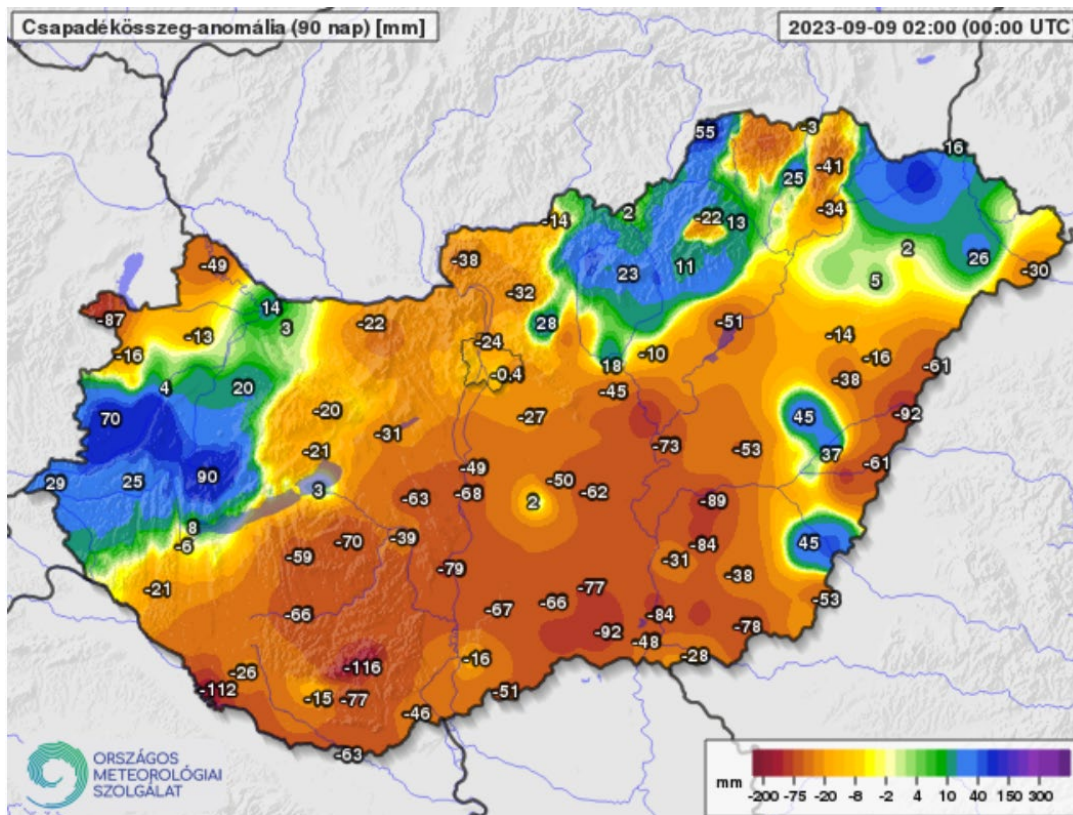
2. ábra: a kupanyom kialakult, a tejszal (milk line) még éppen kirajzolódik egy bőlyi korai hibridnél.

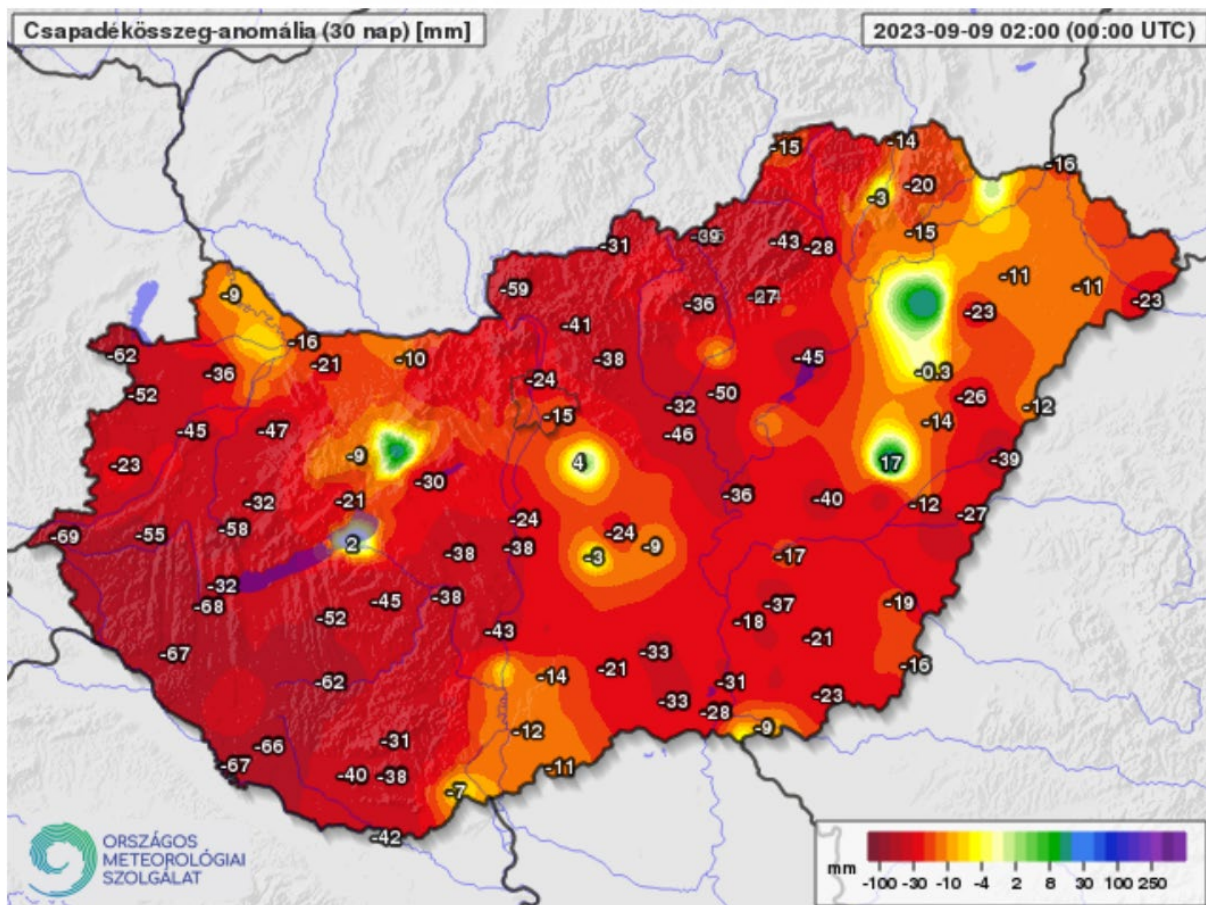
3. ábra: A szeptember 11-ig eltelt utolsó 30 nap hőmérsékleti átlag eloszlása Magyarországon (OMSz)

4. ábra: a Kukorica Növekedési Foknap eloszlása szeptember 19-én Magyarországon (OMSz)

5. ábra: 90 napos csapadékösszeg anomália eloszlása Magyarországon, 2023. szeptember 9-ig (OMSz)

6. ábra: Az utolsó 30 nap csapadék-anomália eloszlása Magyarországon, 2023. szeptember 9-ig (OMSz)

